

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy Milana Taubera, soudkyně Pavly Klusáčkové a soudce Vadima Hlavatého ve věci

žalobce: **nezl. U. Š.**
zastoupený zákonným zástupcem A. S.
oba bytem X

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
se sídlem Praha 7, Nad Štolou 963/3

o žalobě proti rozhodnutí ministra vnitra ze dne 6. 9. 2024, č. j. MV-96282-3/SO-2024,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Základ sporu

1. Žalobce se podanou žalobou domáhal přezkoumání a zrušení v záhlaví uvedeného rozhodnutí, kterým ministr vnitra (dále jen „ministr“) zamítl jeho rozklad a potvrdil rozhodnutí žalovaného ze dne 7. 5. 2024, č. j. MV-157035-12/VS-2023. Uvedeným rozhodnutím byla zamítnuta žádost žalobce o udělení státního občanství České republiky z důvodu nesplnění podmínky stanovené v § 29 odst. 1 zákona č. 186/2013 Sb., o státním

Shodu s prvopisem potvrzuje M. S.

občanství České republiky a o změně některých zákonů (zákon o státním občanství České republiky) [dále jen „zákon č. 186/2013 Sb.“]. Konkrétně správní orgány v průběhu řízení tvrdily, že žalobce narozením nabyt státní občanství Běloruska.

II. Obsah žaloby

2. Žalobce v podané žalobě namítal, že napadené rozhodnutí bylo vydáno na základě neúplného a nesprávně zjištěného skutkového stavu a nesprávného právního posouzení, v důsledku čehož je napadené rozhodnutí nezákonné.
3. Uvedl, že je mladý muž, žijící od narození na území ČR. Narodil se rodičům, kteří jsou státními občany Běloruska. Všichni jsou pak držitelé mezinárodní ochrany (azylu). Žalobce je výtečným žákem základní školy a úspěšným reprezentantem mládežnického hokejového týmu. Je nadaný, cílevědomý, znalý pouze českého kulturního a sociálního prostředí. Žalobce nemůže rozvíjet svůj potenciál, neboť nemůže volně cestovat mimo Schengen na hokejové zápasy a nemůže být plnohodnotným členem svého týmu. Rodičům žalobce byla udělena mezinárodní ochrana v roce 2008 z důvodu politického pronásledování. Otec žalobce byl aktivním členem Běloruské národní fronty, jejíž členové jsou i v současné době pronásledováni. V okamžiku návratu do země původu by byl uvězněn. V současné době by se represe netýkaly pouze otce žalobce, ale celé jeho rodiny.
4. Žalobce namítal, že se ministr nikterak nevyjádřil k námitkám uvedeným v odvolání a ani je ve svém odůvodnění neuvedl.
5. Žalobce měl za to, že nenabyl státní občanství Běloruska. Uvedl, že jeho rodiče z titulu postavení azylantů a z obav před pronásledováním nikdy nekontaktovali orgány Běloruska. To je i důvod, proč nenahlásili narození žalobce. O existenci žalobce Bělorusko nemá vědomost. Rodiče žalobce tak neučinili žádný krok k tomu, aby se žalobce mohl stát občanem Běloruska. Za fiktivní označil žalobce i vztah svého otce k Bělorusku, a to vzhledem k jeho politickému pronásledování. Tomu nasvědčují i informace o Bělorusku, které naznačují i potenciální odebrání státního občanství příslušníkům politické opozice. Dokonce, dle poslední změny zákona o státní občanství, by rodině žalobce mohlo být státní občanství s ohledem na postoj Běloruska k zastáncům opoziční politiky odebráno.
6. Upozornil, že pojmem státní občanství se zabýval Ústavní soud v nálezu ze dne 13. 9. 1994, sp. zn. Pl. ÚS 9/94. Podle tohoto nálezu je státní občanství „časově trvalý, místně neomezený právní vztah fyzické osoby a státu, který je proti vůli fyzické osoby zpravidla nezrušitelný, na jehož základě vznikají jeho subjektům vzájemná práva a povinnosti“. Žalobce měl za to, že uvedená definice není v jeho případě naplněna. Bělorusko neví, že žalobce existuje. Rodina žalobce se nehodlá do Běloruska vrátit a podle výše uvedeného zákon již ani nejsou považováni Běloruskem za běloruské občany. Žalobce tedy nedisponuje občanstvím v definici, jak je uvedeno výše.
7. Tvrdil, že je k němu s ohledem na rozsudek Mezinárodního soudního dvora ve věci Nottebohm (Lichtenštejnsko proti Guatemale) ze dne 6. 4. 1955 nutno přistupovat jako k osobě bez státní příslušnosti. K tomu žalobce odkázal na zprávu UNHCR, podle které za osoby bez státní příslušnosti je nutno považovat i všechny osoby, které nepožívají práv spojených s jejich státní příslušností, a rovněž na příručku UNHCR k bezdomovectví č. 4.
8. Žalobce poukázal na § 29 odst. 4 zákona č. 186/2013 Sb. s tím, že samotná registrace, a tedy oznámení skutečnosti o narození dítěte, je právě tím úkonem, který zakládá státoobčanský vztah jako dvoustranný svazek mezi osobou a státem, na jehož základě vznikají vzájemná

Shodu s prvopisem potvrzuje M. S.

práva a povinnosti. Výkladu, že se na tyto osoby vztahuje § 29 zákona č. 186/2013 Sb., svědčí i textace důvodové zprávy k zákonu o státním občanství. Cílem zákonodárce bylo pokrýt případy, kdy se neudělá ani registrace dítěte na zastupitelském úřadě, což je přesně případ žalobce. Registrace dítěte je aktem, který podmiňuje existenci státního občanství. Omezovat toto ustanovení pouze na osoby a případy, kdy se pro nabytí státního občanství vyžaduje například doručení žádosti nebo jiných dokumentů zastupitelskému úřadu, je nezákonným zúžením výkladu daného ustanovení. Bělorusko o existenci žalobce nemá vědomost. Kdyby snad potřeboval pro vlastní účely potvrzení o státním občanství, Bělorusko mu jej nevydá. V tomto kontextu žalobce odkázal na čl. 3. odst. 1 Úmluvy o právech dítěte. Proto žalobce apeloval na správní orgány, aby v souladu s nejlepším zájmem dítěte a v souladu s konceptem „*de facto statelessness*“ udělil žalobci české státní občanství. K tomu žalobce odkázal na čl. 3 Mezinárodního paktu o občanských a politických právech, podle kterého „*Každé dítě má právo na státní příslušnost*“. V případě žalobce ovšem je toto právo narušeno nepřiznáním státního občanství České republiky a současně nemožností získat práva ze státního občanství Běloruska.

9. Žalobce uzavřel, že ministr neposoudil jeho případ ve všech aspektech, nevzal v úvahu výše uvedené skutečnosti, věc nesprávně právně posoudil a vyloučil aplikaci § 29 zákona č. 186/2013 Sb. nezákonně.

III. Vyjádření žalovaného k podané žalobě a související vyjádření

10. Ve vyjádření k podané žalobě žalovaný setrval na stanovisku uvedeném v napadeném rozhodnutí a navrhl, aby soud žalobu jako nedůvodnou zamítl.
11. Uvedl, že napadené rozhodnutí vychází ze spolehlivě zjištěného stavu věci a obsahuje předepsané náležitosti, a to jak obsahové, tak i formální. V odůvodnění napadeného rozhodnutí jsou uvedeny důvody výroku tohoto rozhodnutí, podklady pro jeho vydání, úvahy, kterými se správní orgán řídil při jejich hodnocení a při výkladu právních předpisů.
12. Žalovaný odmítl tvrzení žalobce, že je bezdomovcem ve smyslu, který předpokládá udělení státního občanství podle § 29 odst. 1 zákona č. 186/2013 Sb. Z pohledu zákona č. 186/2013 Sb. nezbývá než konstatovat, že v případě nezletilého žalobce nebyla naplněna podmínka stanovená v § 29 odst. 4 tohoto zákona (žalobce narozený na území České republiky není bezdomovec a zároveň pro nabytí státního občanství Běloruské republiky narozením není zapotřebí žádného dalšího následného úkonu vůči běloruským orgánům), a proto uvedené ustanovení na něj nelze aplikovat.
13. Účelem výše uvedené právní úpravy je zabránění vzniku případů bezdomovectví, kdy se ve zjednodušeném řízení zkoumá, zda se dítě nestalo bezdomovcem proto, že jeden z rodičů bez závažného důvodu neučinil ve vztahu k svému domovskému státu úkon, na jehož základě by dítě státní občanství tohoto státu nabylo narozením. Takto však nebylo možné postupovat v případě žalobce, který se narodil rodičům, kterým byla na území ČR udělena mezinárodní ochrana, neboť takoví rodiče se na svůj domovský stát obrátit s úkonem, který směřuje k nabytí státního občanství dítěte, nemohou.
14. Žalovaný nesouhlasil s požadavkem žalobce, aby byl jeho případ posuzován v souladu s konceptem „*de facto statelessness*“, tedy tak, že osoba, která je *de facto* bez státní příslušnosti, by byla považována za osobu bez státní příslušnosti i *de iure*, neboť z § 29 zákona 186/2013 Sb. je zřejmé, že žalobce je od svého narození státním občanem Běloruské republiky nepřetržitě, a tudíž je jejím občanem nejen *de iure*, ale zároveň také *de facto*.

Shodu s prvopisem potvrzuje M. S.

15. K námitce, že jakýkoliv akt správního orgánu musí být podřízen základní zásadě, kterou je nejlepší zájem dítěte, žalovaný uvedl, že status cizince s přiznanou mezinárodní ochranou formou azylu v České republice zajišťuje nezletilému účastníkovi řízení veškeré základní potřeby a jistoty, včetně zdravotního pojištění, vzdělání či sociálního zabezpečení, přičemž napadeným rozhodnutím tato zásada není nijak prolomena.
16. V podání ze dne 22. 1. 2025 žalobce zopakoval svá tvrzení z podané žaloby.

IV. Posouzení žaloby Městským soudem v Praze

17. Městský soud v Praze přezkoumal žalobou napadené rozhodnutí v rozsahu uplatněných žalobních bodů, jimiž je vázán [§ 75 odst. 2 věta první zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“)], a vycházel přitom ze skutkového i právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s. ř. s.).
18. Soud v dané věci rozhodl bez jednání, jelikož účastníci řízení podle § 51 s. ř. s. s takovým postupem nevyjádřili nesouhlas.
19. Soud při posouzení věci vyšel z následující právní úpravy:
- Podle čl. 12 odst. 1 Ústavy České republiky nabývání a pozbývání státního občanství České republiky stanoví zákon.
 - Podle § 29 odst. 1 zákona č. 186/2013 Sb. ministerstvo udělí státní občanství České republiky dítěti, které se narodí na území České republiky a nenabude narozením státní občanství ani jednoho z rodičů a alespoň jeden z rodičů má na území České republiky ke dni narození dítěte povolen pobyt na dobu delší než 90 dnů.
 - Podle § 29 odst. 4 zákona č. 186/2013 Sb. státní občanství České republiky podle odstavce 1 ministerstvo neudělí dítěti, které by se stalo bezdomovcem pouze v důsledku toho, že jeho rodič neučiní ve vztahu k příslušným orgánům státu, jehož je státním občanem, bez závažných důvodů úkon, na základě kterého by dítě nabylo státní občanství daného státu narozením. Pokud byla rodiči dítěte v době, kdy bylo možné učinit příslušný úkon, udělena v České republice mezinárodní ochrana formou azylu nebo doplňkové ochrany, považuje se to bez dalšího za závažný důvod podle věty první.
20. Soud neshledal žalobu důvodnou.
21. Úprava nabývání a pozbývání státního občanství má svůj ústavní základ v čl. 12 Ústavy České republiky. V čl. 12 odst. 1 Ústavy je zakotvena výhrada zákona, co se týče jak způsobů, tak podmínek nabývání a pozbývání státního občanství. Koncepce právní úpravy státního občanství vychází z principu suverenity státní moci, tedy že každý suverénní stát má právo stanovit podmínky, za kterých mohou cizinci vstupovat na jeho území, pobývat na něm a případně získat občanství (viz nálezy Ústavního soudu ze dne 13. 9. 1994, sp. zn. Pl. ÚS 9/94, či ze dne 8. 3. 2000, sp. zn. IV. ÚS 586/99). Ústavní soud přitom v minulosti opakovaně zdůraznil, že v případech, kdy státoobčanský vztah nevzniká ex lege, ale na základě rozhodnutí příslušného orgánu státu, má stát svrchované právo rozhodnout, zda určité osobě občanství udělí, a pokud tak neučiní, neporušuje tím žádná základní práva. Jinak řečeno, dle Ústavního soudu není žádného základního práva, které by suverénní stát mohl porušit tím, že cizinci státní občanství neudělí (srov. usnesení Ústavního soudu ze dne 17. 5. 2007, sp. zn. II US 624/06, či ze dne 8. 3. 2000, sp. zn. IV. ÚS 586/99, či nálezy Ústavního soudu ze dne 2. 7. 2019, sp. zn. Pl. ÚS 39/17, či ze dne 11. 10. 2016, sp. zn. Pl. ÚS 5/16).

Shodu s prvopisem potvrzuje M. S.

22. V projednávaném případě byl ze strany správních orgánů aplikován § 29 odst. 1 zákona č. 186/2013 Sb. Uvedené ustanovení upravuje zjednodušený způsob nabytí státního občanství ČR u dítěte, které podmiňuje splněním 3 podmínek, a to (1) dítě se narodí na území ČR, (2) narozením dítě nenabude státní občanství žádného z rodičů a (3) alespoň jeden z rodičů má na území ČR ke dni narození dítěte povolen pobyt na dobu delší než 90 dnů. V projednávaném případě pak správní orgány dospěly k závěru, že žalobce nesplnil druhou z uvedených podmínek, neboť žalobce narozením nabytí státní občanství Běloruska.
23. K závěru, že žalobce narozením nabytí státní občanství Běloruska, správní orgány dospěly na základě sdělení „*Hlavní konzulární správy Ministerstva zahraničních věcí Běloruské republiky*“ ze dne 7. 12. 2023, č. 11.2-12/5880-k, (dále jen „sdělení“). V uvedeném sdělení bylo poukázáno na čl. 13 zákona Běloruské republiky č. 136-Z ze dne 1. 8. 2002, o státním občanství Běloruské republiky, s tím, že dítě nabývá státní občanství Běloruské republiky narozením, pokud v den narození alespoň jeden z rodičů dítěte má státní občanství Běloruské republiky bez ohledu na místo narození dítěte. V daném případě k potvrzení této skutečnosti není zapotřebí podání doplňujících oficiálních dokumentů.
24. Žalobce v podané žalobě tvrdí, že státní občanství Běloruské republiky nenabyl, avšak jeho námitky jsou buď irelevantní nebo se mýlí s podstatou projednávané věci. Soud tedy zdůrazňuje, že rozhodnou skutečností pro projednávaný případ je, zda žalobce narozením nabytí státní občanství Běloruska, či nikoliv. Obecné podmínky nabytí státního občanství Běloruska u dítěte shrnulo sdělení. Žalobce uvedené sdělení nikterak nerozporoval. Soud tedy nemá žádný důvod sdělení jakkoliv zpochybňovat, případně ho neaplikovat.
25. V projednávaném případě není sporu o tom, že rodiče žalobce ke dni jeho narození byli státními občany Běloruska. Žalobce se tak narozením stal podle běloruských zákonů státním občanem Běloruska. Ostatně skutečnost, že žalobce nabytí státního občanství Běloruska, lze dovodit i z rozhodnutí ve věci jeho mezinárodní ochrany (ze dne 4. 10. 2011, č. j. OAM-272/LE-LE05-LE20-2011), které bylo vydáno v návaznosti na jeho narození. V uvedeném rozhodnutí je konstatováno, že „*zákonný zástupce dne 16. 9. 2011 osvědčil státní příslušnost nezletilého čestným prohlášením*“ (viz strana 1, třetí odstavec odůvodnění, předposlední věta).
26. Namítá-li žalobce, že rodiče žalobce nekontaktovali běloruské úřady, že jeho narození nebylo nahlášeno úřadům Běloruska, že Bělorusko o jeho existenci neví a že rodiče žalobce neučinili žádný krok k tomu, aby žalobce nabytí běloruské občanství, soud s odkazem na sdělení akcentuje, že k nabytí státního občanství Běloruska narozením nebylo třeba činit žádný aktivní krok. Ze sdělení jednoznačně vyplývá, že v případě narození není k nabytí státního občanství Běloruska zapotřebí doplňujících oficiálních dokumentů. Ze stejného důvodu je nepřiléhavá i argumentace žalobce § 29 odst. 4 zákona č. 186/2013 Sb.
27. K tvrzení žalobce, že mezi ním a Běloruskem není žádný státoobčanský vztah, že se rodina žalobce nehodlá do Běloruska vrátit a že je třeba ho považovat za apatridu, a k s tím spojeným odkazům na nález Ústavního soudu, na rozsudek ve věci Nottebohm, na zprávu a na příručku UNHCR, soud uvádí, že se netýkají předmětu řízení. Předmětem řízení není, zda je žalobce (neustále) státním občanem Běloruska, ale pouze zda žalobce narozením nabytí státní občanství Běloruska, či nikoliv (viz výše). S ohledem na skutečnost, že uvedená tvrzení jsou vzhledem k předmětu řízení irelevantní, soud se jimi dále nezabýval. Uvedená tvrzení nemohou nikterak zvrátit důvod vydání napadeného rozhodnutí. Ze stejného důvodu soud neprovedl důkazy navržené žalobcem.

28. K poukazu žalobce na čl. 3 odst. 1 Úmluvy o právech dítěte a povinnost posuzovat případ s ohledem na nejlepší zájem dítěte, soud uvádí, že uvedený článek Úmluvy o právech dítěte není sám o sobě schopen popřít právní úpravu § 29 odst. 1 zákona č. 186/2013 Sb.
29. Konečně má soud za to, že v projednávaném případě nedošlo k porušení čl. 3 Mezinárodního paktu o občanských a politických právech. Žalobce narozením nabyt státní občanství Běloruska (viz výše).
30. K námitkám žalobce, že ministr neposoudil případ žalobce ve všech jeho aspektech, věc nesprávně posoudil a nevypořádal se s jeho námitkami, soud uvádí, že jim napadené rozhodnutí neskýtá podklad. Naopak z odůvodnění napadeného rozhodnutí vyplývá, že ministr zjistil všechny rozhodné skutečnosti nezbytné pro posouzení věci a odpovídajícím způsobem je posoudil. Rovněž pak se ministr zabýval námitkami žalobce uplatněnými v podaném odvolání a žalobci srozumitelně vysvětlil, proč jim nebylo možno vyhovět. Soud podotýká, že bližší přezkum uvedených námitek nebyl s ohledem na jejich obecnou formulaci možný.
31. Závěrem soud podotýká, že tento rozsudek žalobci nebrání, aby nabyt státní občanství ČR standardním způsobem (viz § 11 a násl. zákona č. 186/2013 Sb.).

V. Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

32. Soud tedy neshledal žalobu důvodnou, a proto ji podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.
33. Výrok o nákladech řízení je odůvodněn § 60 odst. 1 s. ř. s., neboť žalobce nebyl ve sporu úspěšný a žalovanému správnímu orgánu žádné náklady v řízení nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Shodu s prvopisem potvrzuje M. S.

Praha dne 24. dubna 2025

Milan Tauber v.r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje M. S.